

[Udenrigsministeren]

medlemskab af NATO er derfor ikke bare afgørende for vores egen sikkerhed, men også afgørende for hele Nordens sikkerhed. Det er på denne baggrund, vi skal vurdere den øgede interesse omkring Norden i en sikkerhedspolitisk sammenhæng.

Generalsekretær Gorbatsjov fremsatte i en tale i Murmansk den 1. oktober sidste år en række sikkerhedspolitiske forslag med speciel adresse til nordområderne og til Norden. Den tale er siden blevet fulgt op af ministerpræsident Ryzhov, som i taler under sit besøg i Stockholm og også i Oslo i januar måned i år har uddybet og præciseret Murmansktalen. Forslagene vedrører visse begrænsninger af den militære aktivitet i de nordeuropæiske havområder samt vedtagelse af nærmere specificerede tillidskabende foranstaltninger i disse områder. Det er sagt før – bl.a. under forespørgselsdebatten her i Tinget den 9. december 1987 – men det bør præciseres én gang til: Der gør sig en fundamental geografisk asymmetri gældende mellem NATO-landene, som er delt af Atlanterhavet, og Warszawapagten, der jo har ét sammenhængende landområde, og disse ulige vilkår betyder, at NATO-alliancen må lægge afgørende vægt på en uhindret militær bevægelsesfrihed på havene og i lufrummet, og alliancen må derfor som udgangspunkt indtage en forsigtig holdning til forslag, der sigter mod vidtgående sømilitære begrænsninger. Det har også været NATO-landenes holdning på CSCE-opfølgingsmødet i sin tid i Madrid og på Stockholmkonferencen. De sikkerhedspolitiske forslag, som er indeholdt i Murmansktalen, og også de uddybninger, som er kommet senere, har klart virkninger, som på ensidig måde er til fordel for Sovjetunionen. Det er forslag, som afspejler en tilsyneladende sovjetisk bekymring over den militære udvikling i nordområderne. Her vil jeg godt sige, at naturligvis er det helt legitimt for Sovjetunionen at varetage sine egne sikkerhedsinteresser, det manglede da bare, men det er da lige så legitimt for os at varetage vore sikkerhedsinteresser, og vore sikkerhedsinteresser tilsiger overordentlig forsigtighed i denne sag.

I øvrigt vil jeg for god ordens skyld minde om, at det ikke er de NATO-allierede, der har foretaget en markant militær opbygning i disse områder, det er Sovjetunionen selv, og forslagene fra sovjetisk side berører ikke den betyde-

lige sovjetiske militære opbygning på Kola-halvøen eller aktiviteterne i de havområder, der ligger nærmest ved Kolahalvøen. Det er ikke berørt i de forslag, man er kommet med.

Men så skal det føjes til, at dette såkaldte Murmanskinitiativ også har en lang række indbyrdes uafhængige forslag om samarbejde på civile områder. Her har vi fra dansk side markeret, at der kan være muligheder for samarbejde. Vi er i fuld gang med at studere forslagene, og vi drøfter dem også med de andre nordiske lande. Især vil jeg nævne spørgsmålene om et multilateralt samarbejde om arktisk miljøbeskyttelse og om arktisk forskning. Konkrete erhvervs-mæssige samarbejdsaftaler afhænger selvsagt i øvrigt af de enkelte virksomheders vurdering af deres interesse i sådan et samarbejde.

Jeg vil slutte med at minde om, at Danmarks udenrigspolitiske muligheder er begrænsede, men de bør ikke undervurderes. Specielt bør vi ikke undervurdere mulighederne for at skade os selv og skade vore egne interesser. Vores udenrigspolitiske placering hviler på de velkendte fire søjler: EF, NATO, Norden og FN, og det er de fire søjler, der giver os både ramme og platform til at fremtræde som et frit og demokratisk land med vilje til at påtage sig et internationalt medansvar. Vi må bestandig stræbe efter ikke at skabe tvivl om vores placering. Vi må ikke skabe tvivl, hverken hos vore venner og allierede eller hos andre. Det ville kun skade og begrænse vore muligheder for at virke for den internationale udvikling, som ligger vore egne idealer nærmest.

Forhandling

Lasse Budtz (S):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for en meget fyldig redegørelse. Denne debat finder jo sted på et tidspunkt, hvor der i hvert fald på nogle områder er grund til en vis optimisme, hvor vi kan konstatere en vis fremgang. INF-aftalen er en stor politisk gevinst – og først og fremmest politisk. Dens militære nedrustning repræsenterer meget få procent af det samlede antal kernevåben, men det er alligevel historiens første rigtige aftale om atomnedskæring, og den kan forhåbentlig trække mere med sig.

Aftalen om tilbagetrækning fra Aghanistan, der underskrives i dag, er selvfølgelig fremgang, og det er våbenstillandsaftalen i Nicara-